

Instytut Pamięci Narodowej - Wrocław

<https://wroclaw.ipn.gov.pl/wro/aktualnosci/104684,Insygnium-OJCZYzna-SWEMU-OBRONCY-na-pomniku-nagrobny-m-gen-Jozefa-Benedykta-Laczy.html>
24.04.2024, 11:53

Insygnium OJCZYŻNA SWEMU OBROŃCY na pomniku nagrobnym gen. Józefa Benedykta Łaczyńskiego - Wałbrzych, 7 sierpnia 2020

W dwusetną rocznicę śmierci generała przy mogile spotkali się inicjatorzy projektu OCALAMY - Wojewoda Dolnośląski reprezentowany przez wicewojewodę Jarosława Kresę oraz Oddział Instytutu Pamięci Narodowej we Wrocławiu reprezentowany przez wicedyrektor dr Katarzynę Pawlak-Weiss i naczelnika Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Wojciecha Trębacza. W kameralnej uroczystości wzięli udział burmistrz Szczawna-Zdroju Marek Fedoruk oraz przedstawiciele lokalnej społeczności i mediów.

Staraniem OBUWiM IPN we Wrocławiu pomnik został gruntownie odrestaurowany. Mogiła jest wpisana do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski. Doniosłość wydarzenia podkreślił udział wojskowej asysty honorowej z poczem sztandarowym.

Józef Benedykt Łaczyński - ur. 21 marca 1779 w Kiernozi (pow. Łowicz), zm. 7 sierpnia 1820 w Szczawnie-Zdroju.

Najstarszy syn Macieja i Ewy z Zaborowskich, brat Marii Walewskiej.

Służbę w Wojsku Polskim rozpoczął podczas insurekcji kościuszkowskiej, do końca której dosłużył się stopnia porucznika. W 1797 r. został nominowany przez Jana Henryka Dąbrowskiego na porucznika V batalionu Legionów Polskich. Służbę został zmuszony przerwać po roku i powrócić do kraju z powodów majątkowych (otrzymał w spadku po ojcu majątek w Kiernozi, który ostatecznie w 1808 r. przekazał w całości młodszemu bratu Teodorowi.

Po powrocie do Włoch na krótko wstąpił na służbę Republiki Rzymskiej, w sztabie gen. Józefa Grabowskiego. Później ponownie znalazł się w Legionach na stanowisku oficera nadliczbowego III batalionu 1 legii. Walczył m.in. pod Cartoną, a w bitwach nad rzeką Trebbią oraz pod Novi został ranny. Awansowany do stopnia kapitana III batalionu brał udział w oblężeniu Peschieri. Szybko awansował. W lutym 1807 r. został mianowany majorem, a w marcu podpułkownikiem. Odznaczono go także Krzyżem Kawalerskim Legii Honorowej. Od września 1807 r. dowodził 3. Pułkiem Ułanów nowopowstałego Księstwa Warszawskiego. Uczestniczył w bitwie pod Raszynem, a za całą postawę w toku wojny z Austrią 1809 r. został odznaczony Krzyżem Orderu Virtuti Militari. Ze względu na zły stan zdrowia w lutym 1812 r. wystąpił o dymisję z zajmowanych stanowisk. Dymisję przyjęto,

awansując Go równocześnie do stopnia generała brygady.

Klęska kampanii Napoleona w Rosji w 1812 r. wymusiła na nim powrót do czynnej służby. Wstąpił się jako sprawny organizator poboru w celu stworzenia jednostek zapasowych na terenie departamentu kaliskiego. W lutym 1813 r. książę Józef Poniatowski mianował go dowódcą jazdy w zgrupowaniu gen. Edwarda Żółtowskiego. Upadek Księstwa Warszawskiego wymusił na nim przejście na żołd francuski. Walczył m.in. pod Lutzen, gdzie został ranny. Ponownie został też odznaczony Krzyżem Oficerskim Legii Honorowej.

25 marca 1814 w starciu pod Fère-Champenoise został ranny i dostał się do niewoli pruskiej. Wskutek interwencji cara Aleksandra I został zwolniony, ale przy tym zmuszony do zakończenia kariery w armii francuskiej.

Gen. Antoni Paweł Sułkowski uczynił go odpowiedzialnym za powrót polskich żołnierzy do kraju na mocy ustaleń Kongresu Wiedeńskiego, kończącego epokę wojen napoleońskich. Wykonując ten rozkaz w 1816 poważnie rozchorował się na płuca i uzyskał dymisję. Leczył się we Wrocławiu oraz Szczawnie-Zdroju. Zmarł, podczas kuracji na kamicę nerkową, po godzinie 6 rano 7 sierpnia 1820 roku. Dwa dni później spoczął na cmentarzu parafialnym przy kościele św. Anny w Wałbrzychu.

Przemysław Mandela

